

โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า Phramongkutklo Hospital

การใช้เทคนิคการร้องเพลง สำหรับฟื้นฟูภาวะปอดแฟบ ในผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง ในกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู รพ.ร.ร.6

(The Use of Therapeutic Singing for Atelectasis In Patients with SCI)

สรุปผลงานโดยย่อ

หอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู ชั้น 5 โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ซึ่งเป็นหน่วยที่ให้บริการด้านการฟื้นฟู โดยมี การบูรณาการกระบวนการฟื้นฟู โดยใช้เครือข่ายที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตนเข้ามาร่วม กระบวนการฟื้นฟูกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ภาวะปอดแฟบ ซึ่งเป็นภาวะแทรกซ้อนทางระบบทางเดินหายใจ ที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยที่บาดเจ็บไขสันหลัง เนื่องจากกล้ามเนื้อหายใจที่เล็กลง โดยเส้นประสาทไขสันหลังระดับ ต่ำกว่ารอยโรคเป็นอัมพาต ทำให้กล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจ ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปริมาตร ความจุปอดลดลง ซึ่งถือเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดการล้มเหลวของระบบหายใจ ซึ่งการรักษา คือ ให้ออกซิเจน ให้อาหารแก่อกเสกฆ่าเชื้อ ยาขยายหลอดลม และยาละลายเสมหะ การใช้วิธีทางกายภาพบำบัด เช่น การเคาะปอด การฝึกการหายใจ การจัดท่าระบายนเสมหะ การช่วยการขับเสมหะ เพื่อป้องกันมิให้ถุงลมแฟบ และเพิ่มประสิทธิภาพของการหายใจ จากการศึกษาการฟื้นฟูภาวะปอดแฟบ พบว่าทางการแพทย์นิยม ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยบริหารการหายใจ ซึ่งเรียกว่า เครื่องบริหารปอด (Incentive spirometer) เพื่อเพิ่ม ปริมาตรปอด ซึ่งมีวิธีการใช้ที่ง่าย ผู้ป่วยสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และเป็นที่ยอมรับกันในวงการแพทย์ไทย แต่สำหรับในต่างประเทศ มีการนำเอาดนตรีบำบัดมาใช้เพื่อบำบัดกับผู้ป่วยกลุ่มนี้อย่างกว้างขวาง

หอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู ชั้น 5 จึงได้นำการใช้เทคนิคการร้องเพลง (Therapeutic Singing) สำหรับ ฟื้นฟูภาวะปอดแฟบ มาใช้ในผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง เพื่อทดลองนำร่องและพิสูจน์ผลของกิจกรรมการร้องเพลง สามารถช่วยเพิ่มปริมาตรความจุปอดได้อย่างไร เพื่อนำไปเป็นทางเลือกหนึ่งในการฟื้นฟูภาวะปอดแฟบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ต่อไป

การนำดนตรีมาใช้ในการบำบัดรักษาแตกต่างจากการฟัง ร้อง หรือเล่นดนตรีทั่วไป เพราะดนตรีจะถูก ออกแบบหรือเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม ใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการรักษา และเพื่อการแก้ไข ปัญหาของผู้ป่วย โดยจะมีการพูดคุยรับถึงปัญหาและวางแผนการรักษาเป็นลำดับ ต้องทำโดย นักดนตรีบำบัดที่ผ่านหลักสูตรดนตรีบำบัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบำบัด บางครั้งอาจต้องทำงานร่วมกับ สาขาวิชาชีพอื่นๆ เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด พยาบาล แพทย์ ครู ฯลฯ

สมาชิกทีม

1. พ.ท.หญิง ชุตินา ป.ว.	สังฆา	หน.หอผู้ป่วยสามัญ วฟ.5
2. พ.ท.หญิง เพ็ญนภา	สมสุขจิระวัฒน์	พยาบาลช่วยหน.หอผู้ป่วยสามัญวฟ.5
3. นางสาวกริ	เลิศมาลัย	พนักงานช่วยการพยาบาล วฟ.5
4. พ.ท.หญิง อักษร	โตบรรเลง	นักศึกษาปริญญาโทจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาคณะตรีบัณฑิต
5. นางกัญญาพัชร	กิจเรณู	นักศึกษาปริญญาโทจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาคณะตรีบัณฑิต

คำสำคัญ

เทคนิคการร้องเพลง ภาวะปอดแฟบ

เป้าหมาย / ประเภทกิจกรรม

เพิ่มการบริหารกล้ามเนื้อบริเวณ ริมฝีปาก ลิ้น กระพุ้งแก้ม และลำคอ ร่วมกับ ผ่อนคลายความตึงเครียด ส่งเสริมการ ฝึกการหายใจ เพิ่มความแข็งแรงปอด ระยะเวลาที่ปฏิบัติ ม.ค.-มี.ค. 62

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ

ผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลังเป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการ พักรักษาเป็นลำดับ 2 ร้อยละ 33.65 (ปี 61) ของหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู 5 โดยเฉพาะ บาดเจ็บไขสันหลังระดับคอมีมากถึงร้อยละ 40.21 ของผู้ป่วยบาดเจ็บไขสันหลัง มีภาวะปอดแฟบ และจำเป็นต้องฟื้นฟูสมรรถภาพปอดทั้งสิ้น

กิจกรรมการพัฒนา

1. ประชุมหาข้อมูลสนับสนุนแนวคิดและ หลักการในการใช้ดนตรีบำบัด
2. ประสานและวางแผนงานกับผู้ที่มีความ เชี่ยวชาญด้านดนตรีบำบัด
3. ออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบท ของหน่วยงาน
4. ดำเนินการบำบัดรักษา
5. ประเมินผลการบำบัดรักษา

การออกแบบกิจกรรม ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย

กิจกรรมที่ 1 : การบริหารการหายใจ (Diaphragm Breathing Exercises with SMI) (10 นาที)

กิจกรรมนี้เป็นการบริหารการหายใจแบบ Diaphragm Breathing Exercise คือ การฝึกหายใจที่เน้นการหดตัวของกล้ามเนื้อกะบังลมเป็นหลัก เริ่มทำในท่านอนศีรษะสูงก่อน เพราะในท่านั่งกล้ามเนื้อกะบังลม จะอยู่ใน resting position และทำให้หดตัวได้แรงดี ส่งผลให้ปอดขยายตัวดี

กิจกรรมที่ 2 : การฝึกออกเสียง (Vocal Exercises) (15 นาที)

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้ป่วยได้บริหารการหายใจ และบริหารอวัยวะในการเปล่งเสียง ซึ่งประกอบด้วย เส้นเสียง ช่องคอ และช่องปาก ให้ผู้ป่วยหายใจเข้าลึกๆ และค่อยๆ ผ่อนลมออกจากปาก พร้อมออกเสียง "อา เอ อี โอ อุ" ตามเสียงเปียโนที่นักดนตรีบำบัดเล่น

กิจกรรมที่ 3 : เพลงในดวงใจ (Song Choices) (20 นาที)

เป็นกิจกรรมโดยใช้การร้องเพลงที่ผู้ป่วยชื่นชอบในจังหวะต่างๆ มีประโยชน์เพลงสำหรับการหายใจที่ชัดเจน โดยใช้องค์ประกอบ ของเพลงนั้น และเทคนิค Therapeutic Singing (TS) ในการช่วยกระตุ้นการฝึกการหายใจให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งโดยปกติเสียงดนตรี/ร้อง ก็เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจ ช่วยให้ผ่อนคลาย และทำซ้ำได้นานโดยไม่จำเบื่ออีกด้วย

การวัดผลและผลการเปลี่ยนแปลง

เครื่องมือวัดผล คือ เครื่องวัดความจุปอดแบบดิจิทัล TTK 11510
ครั้งที่ 1 (วันที่ 16 ม.ค. 62) วัดค่าความจุปอดก่อนการทำดนตรีบำบัด ได้ 1,350 ลบ.ม.
ครั้งที่ 4 (วันที่ 13 ก.พ. 62) วัดค่าระหว่างทำกิจกรรมดนตรีบำบัด ได้ 1,650 ลบ.ม.

วันที่	ชื่อผู้ป่วย	ระดับความรุนแรง	ระดับความรุนแรงก่อน	ระดับความรุนแรงหลัง	สรุป	หมายเหตุ
16/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
17/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
18/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
19/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
20/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
21/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
22/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
23/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
24/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
25/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
26/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
27/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
28/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
29/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
30/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
31/01/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
01/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
02/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
03/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
04/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
05/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
06/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
07/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
08/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
09/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
10/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
11/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
12/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
13/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
14/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
15/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
16/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
17/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
18/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
19/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
20/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
21/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
22/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
23/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
24/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
25/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
26/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
27/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
28/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
29/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
30/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	
31/02/62	นายสมชาย ใจดี	ระดับรุนแรง	1,350	1,650	ดีขึ้น	

บทเรียนที่ได้รับ

ดนตรีมีประโยชน์หลากหลาย ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้เสริมสร้างสุขภาวะทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี โดยบูรณาการเข้ากับการรักษาอื่นๆ อย่างมีศาสตร์และมีศิลปะ ก็สามารถสร้างงานคุณภาพที่มีคุณค่าในการดูแลผู้ป่วยอย่างมีความสุข

